

Uudenmaan ELY-keskus

UUDELY/14458/2023

Lausunto Kiinteistö Oy Tokmannin Moreenin Kapulin maa-ainesten läjitystä koskevasta ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta

Uudenmaan ELY-keskus on pyytänyt lausuntoa Mäntsälän Kapulin alueen maa-ainesten läjitystä koskevasta ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta. Kapulin alueelle sijoittuu tuotantoa ja logistiikkatoimintoja, ja arvioinnin kohteena oleva läjitys liittyy alueen rakentamistoimintoihin. Maa-ainesten läjitys on jo toteutettu, joten kyseessä on jälkikäteen toteutettava YVA-menettely.

Keväällä 2022 toteutuneen läjitysalueen pinta-ala on noin 16 000 m² ja läjitetyn ylijäämämaan määrä noin 45 630 m³. Maa-ainekset on tuotu läjitysalueelle Kapulin alueen rakennuskohteesta. Läjitysalueen valmistelu ei ole edellyttänyt louhintaa, mutta alueelta on kuorittu pintamaita.

YVA:ssa tarkastellaan kahta eri vaihtoehtoa (VE1 ja VE2), sekä hankkeen toteuttamatta jättämistä (VE0):

- VE0: Tilanne ennen kevään 2022 toteutettua läjitystä.
- VE1: Nykytilanne, jossa maa-ainesta (savi, turve, pintamaa) on keväällä 2022 läjitetty noin 45 630 m³ (68 000 t), ja toteutuneen läjitysalueen pinta-ala on noin 16 000 m².
- VE2: Tilanne, jossa läjitys on toteutettu nykylaajuudessaan keväällä 2022 ja samalle kiinteistölle läjitettäisiin lisää maa-ainesta 9 600 m³ (noin 14 000 t) tulevana vuosina läjityspinta-alan pysyessä 16 000 m².

Uudenmaan liitto antoi joulukuussa 2023 lausunnon YVA-ohjelmasta. Lausunnossa kiinnitettiin huomiota YVA-menettelyn toteuttamisen ajankohtaan, ja todettiin, että arviointiselostuksessa tulee kuvata, miten jälkikäteen laadittava YVA-menettely suhteutuu YVA-laissa säädettyyn, ja miten toteutetun arvioinnin vaikuttavuus suunnitteluun ja päätöksentekoon voidaan toteuttaa.

Kaavatilanne

Hankealue sijaitsee Helsingin seudun vaihemaakuntakaavan alueella. Vaihemaakuntakaavassa ei ole osoitettu kaavamerkintöjä hankealueelle, mutta hankealueen välittömään läheisyyteen on osoitettu tuotannon- ja logistiikkatoimintojen kehittämisalueen kehittämisperiaatemerkinä, sekä seudullisesti merkittävän tien ohjeellinen linjaus. Lisäksi aluetta koskevat maakuntakaavan yleiset suunnittelumääräykset.

Alueella on voimassa Kirkonkylän osayleiskaava, jossa hankealue on osoitettu osittain teollisuusalueeksi ja osittain metsätalousvaltaiseksi alueeksi. Alueella ei ole voimassa asemakaavaa.

Lausunto

Ympäristövaikutusten arvioinnin toteuttamista jälkikäteen voi pitää poikkeuksellisenä ja arvioinnin kannalta myös haastavana. Arvioinnin tueksi ei välttämättä ole saatavilla enää kaikkia tarvittavia lähtötietoja, mikä osaltaan lisää arviointiin liittyviä epävarmuustekijöitä. Arviointi ei myöskään ole kaikkien vaihtoehtojen osalta enää tasapuolista, koska VE0 ei tässä tapauksessa ole varsinainen vaihtoehto, vaan ennemminkin vertailuvaihtoehto.

Arviointiselostuksessa kuvataan jälkikäteen toteutetun YVA-menettelyn suhdetta YVA-lakiin. Selostuksessa todetaan, että jälkikäteen toteutettu YVA-menettely ei kaikilta osin toteuta YVA-lain tarkoitusta, koska hankkeen suunnittelu, päätös läjityksestä ja sen toteutus on tehty ennen YVA-menettelyssä tapahtuvaa vaikutusten arviointia ja siitä saatavaa tietoa. YVA-menettelyssä saatujen tietojen perusteella voidaan kuitenkin selostuksen mukaan arvioida mm. tarkkailun ja seurannan, sekä mahdollisten korjaavien toimenpiteiden tarvetta. Toteutetun vaikutusten arvioinnin perusteella hankkeesta ei aiheudu merkittäviä ympäristövaikutuksia eikä korjaaville toimenpiteille ole tarvetta.

Arviointiselostuksen mukaan hankkeen (VE 1 ja VE 2) merkittävimmät vaikutukset kohdistuvat pintavesiin. Läjitysalueen välittömässä läheisyydessä sijaitsee vesilain nojalla suojeltu Isolampi ja sen noroksi määritelty virtaava lasku-uoman alku. Läjitysalueen rakentaminen ja läjittäminen ovat todennäköisesti lisänneet valuntaa ja läjitysalueelta tulevaa huuhtoumaa alueen kasvillisuuden häviämisen seurauksena. Myös valumasuunnat ovat saattaneet muuttua topografian muutosten seurauksena. Arviointiselostuksessa on esitetty toimenpiteitä haitallisten vaikutusten lieventämiseksi.

Vaikutukset maankäyttöön ja kaavoitukseen on arvioitu vähäisen myönteiseksi. Johtopäätöstä on perusteltu sillä, että maankäytön on arvioitu olevan monipuolisempaa hankkeen toteutumisen jälkeen. Selostuksen mukaan *"Alueelle jää virkistyskäyttöön soveltuva mäki. Se lisää alueen viihtyvyyttä ja siten tukee maankäytön tavoitteita."* Uudenmaan liitto huomauttaa, että alueella ei ole sellaista lainvoimaista kaavaa, joka tukisi arvioinnin perusteluja ja johtopäätöksiä. Arviointia ei voi perustella myöskään vireillä olevalla asemakaavalla, jonka laadintaan, toteutumiseen ja toteuttamiseen liittyy epävarmuustekijöitä. Epävarmuustekijöitä ei myöskään ole huomioitu arvioinnissa.

Arviointiselostuksen sivuilla 11 ja 85 todetaan ilmastovaikutuksiin liittyen, että *"hanke tukee Uudenmaan liiton kiertotalouden periaatteita luoden ihmisten käyttöön soveltuvan virkistysalueen ylijäämämaata hyödyntäen"*. Liitto huomauttaa, että Uudenmaan liitolla ei ole omia kiertotalouden periaatteita, joten kyseinen viittaus tulee poistaa.

Kiertotalouteen liittyen liitto kuitenkin toteaa, että VE2 voi osaltaan toteuttaa yleisiä kiertotalouden periaatteita, koska siinä hyödynnetään jo muutettua ympäristöä jatkamalla puhtaiden ylijäämämaiden läjittämistä. Pitäytymällä olemassa olevassa voidaan vähentää tarvetta uusien ylijäämämaiden loppusijoitusta palvelevien alueiden käyttöönotolle.

Selostuksessa on esitetty haitallisten vaikutusten ehkäisemis- ja lieventämiskeinoja, joilla hankkeen mahdollisia ympäristövaikutuksia voidaan lieventää. Mikäli tarkasteluvaihtoehto 2 toteutuu, on esitettyjen toimenpiteiden huomioiminen jatkosuunnittelussa tärkeää.

Mari Siivola
Johtaja, aluesuunnittelu

Jakelu

Uudenmaan ELY-keskus
Uudenmaan liitto / Kirjaamo

SIGNATURES**ALLEKIRJOITUKSET****UNDERSKRIFTER****SIGNATURER****UNDERSKRIFTER**

This documents contains 3 pages before this page

Dokumentet inneholder 3 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 3 sivua ennen tätä sivua

Dette dokument indeholder 3 sider før denne side

Detta dokument innehåller 3 sidor före denna sida

authority to sign

representative

custodial

asemavaltuus

nimenkirjoitusoikeus

huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt

firmateckningsrätt

förvaltare

autoritet til å signere

representant

foresatte/verge

myndighed til at underskrive

repræsentant

frihedsberøvende